

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Občané o americké radarové základně v ČR – prosinec 2008

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2008, v08-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOU AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>1. – 8. 12. 2008</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1152</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.104a, PM.108a, PM.144, PM.145</i>
<i>Zveřejněno dne</i>	<i>16. ledna 2009</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V rámci prosincového výzkumu Naše společnost 2008 jsme respondentům položili několik otázek, které se týkají plánovaného umístění radarové základny antibalistické obrany USA v České republice. Podobně jako v řadě předchozích šetření jsme sledovali aktuální postoje české veřejnosti k tomuto záměru a rovněž to, zda podle mínění občanů by se o americké radarové základně na českém území mělo či nemělo rozhodovat v referendu. Vedle toho šetření zjišťovalo, co si občané myslí o tom, jak dopadne ratifikace smluv o radaru v parlamentu, a jaký případný dopad na realizaci celého projektu bude mít nástup Baracka Obamy do úřadu prezidenta USA.

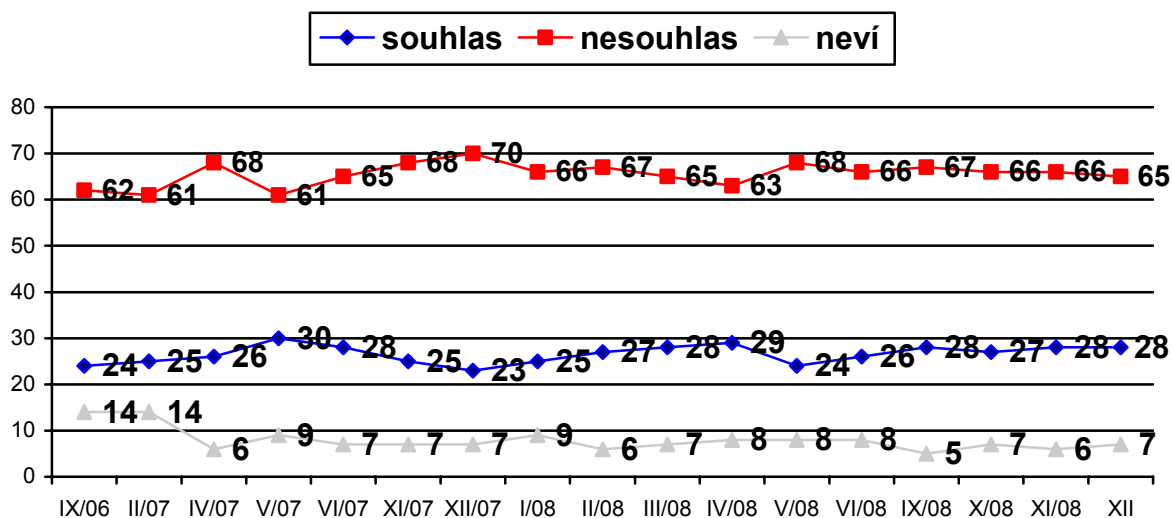
Tabulka 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR¹ (%)

Rok	2007			2008									
	VI	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	IX	X	XI	XII
rozhodně souhlasí	6	5	7	6	7	6	7	7	6	9	6	8	8
spíše souhlasí	22	20	16	19	20	22	22	17	20	19	21	20	20
spíše nesouhlasí	25	25	26	25	25	25	26	26	25	25	27	26	25
rozhodně nesouhlasí	40	43	44	41	42	40	37	42	41	42	39	40	40
neví	7	7	7	9	6	7	8	8	8	5	7	6	7

Pozn.: Procenta ve sloupci.

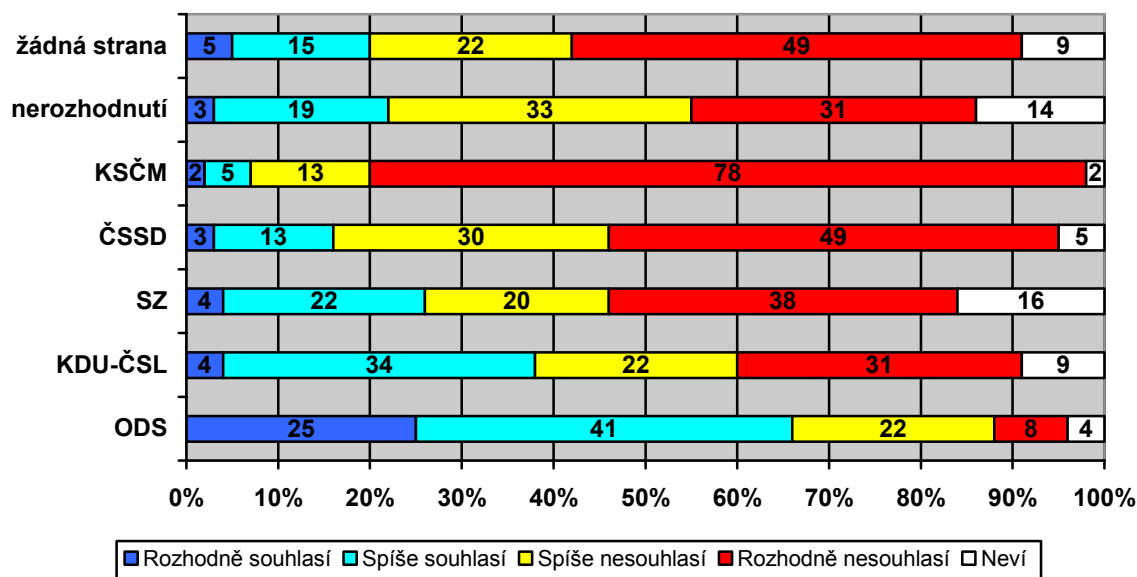
¹ Otázka: „Vláda ČR podepsala se Spojenými státy americkými smlouvu o vybudování radarové stanice na území ČR, která by byla součástí systému americké protiraketové obrany. Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby v ČR byla umístěna tato radarová stanice? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte?“

Graf 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR (%)

Jak ukazuje tabulka a graf 1, v prosinci 2008 přibližně dvě třetiny (65 %) oslovených občanů s umístěním amerického radaru protiraketové obrany u nás nesouhlasily, zatímco pro vybudování základny se vyslovovala o málo více než čtvrtina (28 %) dotázaných. Výsledky od roku 2006 tak stále vykazují převahu nesouhlasu, jehož podíl se pohybuje v rozmezí s minimem 61 a maximem 70 procent, nad souhlasem kolísajícím na či mírně nad úrovní jedné čtvrtiny, ale doposud nikdy nepřekročivším hranici 30 procent. Oproti předchozímu šetření z listopadu se aktuální výsledek statisticky významným způsobem nezměnil a statisticky odpovídá i všem ostatním šetřením uskutečněným od června 2008.

Graf 2: Souhlas/nesouhlas s radarem podle stranických preferencí (%)

Podle stranických preferencí (viz graf 2) má případné umístění radaru v ČR většinovou podporu mezi příznivci ODS. Voliči ostatních stran myšlenku americké

radarové základny v ČR většinou odmítají, přičemž u opoziční ČSSD a zejména KSČM je nesouhlas relativně četnější a vyhraněnější než u obou menších stran vládní koalice. Odmítavý postoj jednoznačně převažuje i mezi nerozhodnutými a těmi, kdo nepreferují žádnou stranu. Obecně platí, že z hlediska sebeznačení na pravolevé škále podpora zbudování radarové základny v ČR klesá a odpor vůči ní sílí zprava doleva.

Z hlediska ostatních sociodemografických znaků šetření zaznamenalo vyšší podíly souhlasu mezi muži, lidmi ve věku do 30 let, absolventy vysokých škol, podnikateli, vedoucími či vysoce kvalifikovanými odbornými pracovníky, studenty a dotázanými, kteří životní úroveň svojí domácnosti hodnotí jako dobrou. Naopak rezolutněji proti základně se vyslovovali respondenti starší 60 let, ženy, nepracující důchodci, lidé z dělnických profesí a dotázaní, kteří svou životní úroveň vnímají jako špatnou nebo jako „ani dobrou, ani špatnou“.

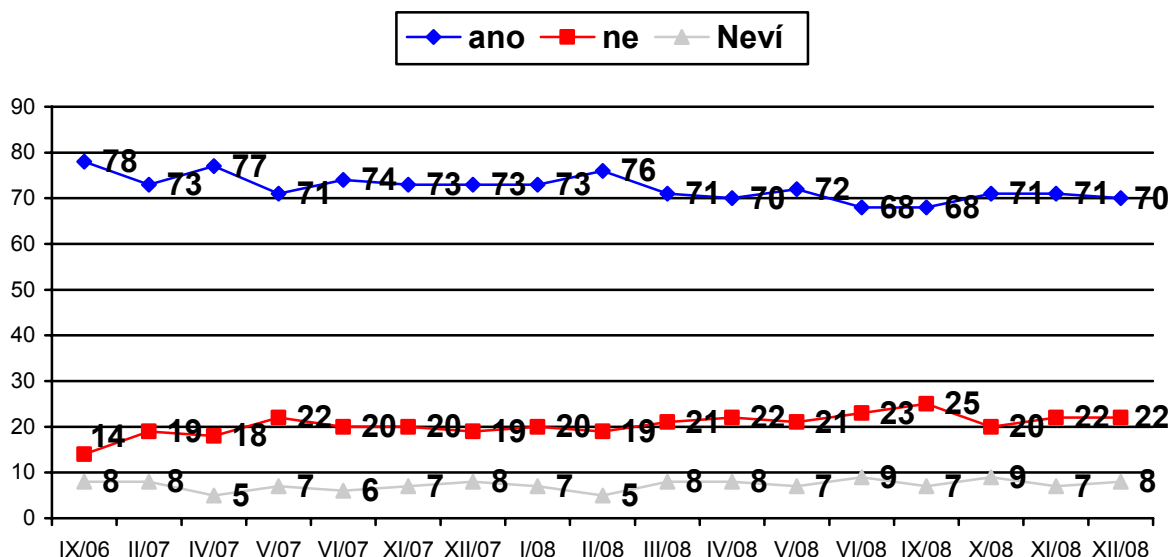
Druhá otázka výzkumu se týkala případného referenda o umístění americké radarové základny protiraketové obrany u nás.²

Tabulka 2: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu?

Rok	2007			2008									
Měsíc	VI	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	IX	X	XI	XII
Rozhodně ano	45	47	45	47	49	45	43	45	43	45	43	45	42
Spíše ano	29	26	28	26	27	26	27	27	25	23	28	26	28
Spíše ne	14	13	11	14	14	14	15	13	15	16	13	14	13
Rozhodně ne	6	7	8	6	5	7	7	8	8	9	7	8	9
Neví	6	7	8	7	5	8	8	7	9	7	9	7	8

Pozn.: Procenta ve sloupci.

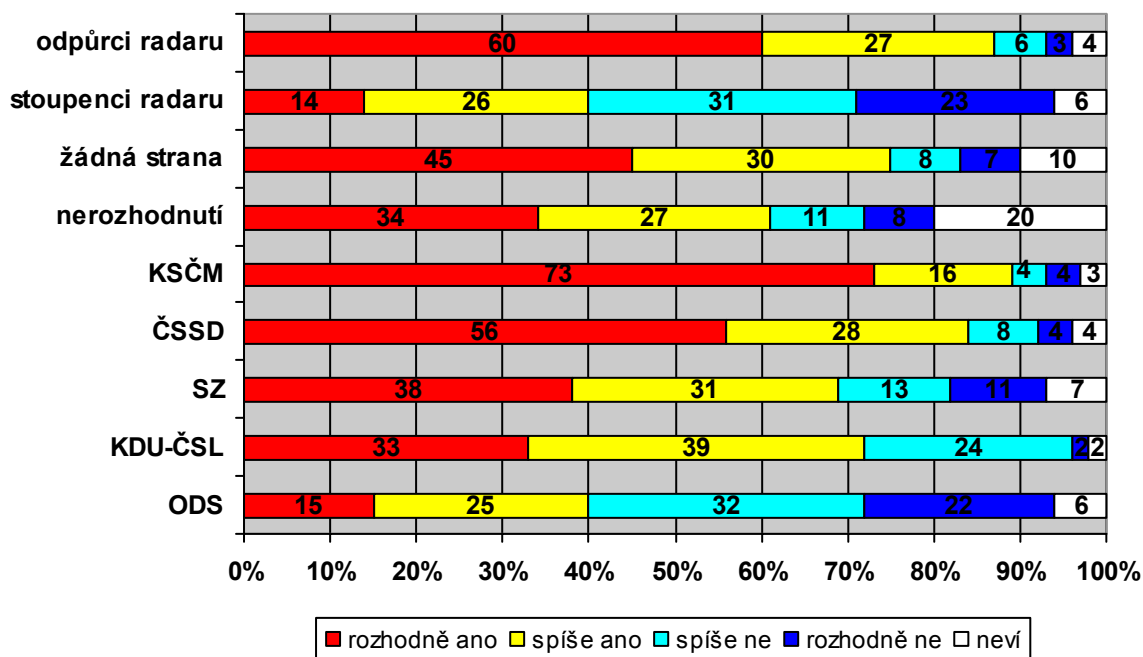
Graf 3: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu? (%)

² Otázka: „Domníváte se, že by o umístění americké radarové stanice u nás měli rozhodovat občané v referendu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne?“

Z výsledků zachycených v tabulce 2 a v grafu 3 plyne, že případné referendum v této otázce má dlouhodobě podporu výrazné většiny občanů. V posledním, tedy prosincovém výzkumu se pro konání referenda o radaru vyslovilo 70 % respondentů, z toho 42 % bylo rozhodně pro referendum. Opačný názor, že o základně by neměli rozhodovat lidé v referendu, vyjádřilo 22 % dotázaných. V porovnání s předchozím šetřením z listopadu 2008 se neobjevila žádná statisticky významná změna.

Graf 4: Postoj k referendu o radaru podle postojů k jeho vybudování v ČR a podle stranických preferencí (%)

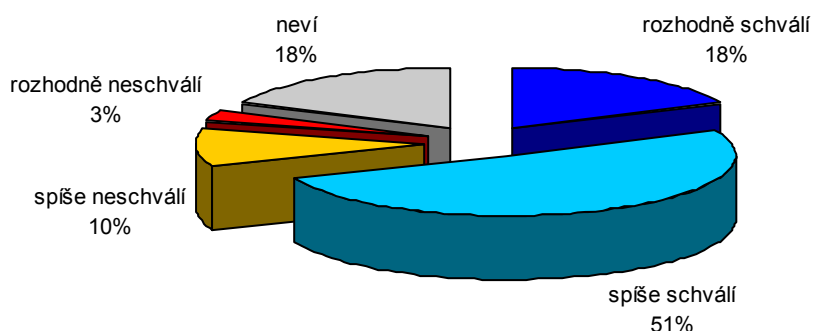

Podrobnější analýza ukázala (viz graf 4), že proti referendu v této otázce se vyjadřují hlavně stoupenci vybudování radarové základny v ČR, z nichž mírná nadpoloviční většina (54 %) referendum v šetření z prosince 2008 odmítla, zatímco pro referendum se v rámci téže skupiny vyjádřily dvě pětiny (40 %) lidí. Naopak mezi nesouhlasícími s umístěním radaru na českém území se vyjádření proti referendu objevovala jen sporadicky (9 %), zatímco podpora referenda zde dosahovala úrovně 87 %. Této skutečnosti pak odpovídají i další zjištěné sociodemografické difference, které víceméně kopírují rozdíly zjištěné v souvislosti s postoji ke zřízení americké radarové základny u nás. Z hlediska stranických preferencí odpůrci referenda převážili mezi příznivci ODS (54 % proti, 40 % pro), u ostatních stran, jakož i nerozhodnutých a nevoliců naopak jasně převládají stoupenci referenda v této otázce.

V rámci prosincového šetření byla respondentům předložena i nová otázka zaměřená na to, jak podle jejich mínění dopadne nadcházející hlasování o smlouvách mezi ČR a USA, na jejichž základě by měla být americká radarová základna v ČR zřízena a provozována, na půdě českého parlamentu.³

³ Otázka: „Pokud se o dohodě o umístění americké radarové stanice bude rozhodovat v Parlamentu ČR, myslíte si, že Parlament ČR dohodu rozhodně schválí, spíše schválí, spíše neschválí, rozhodně neschválí?“

Graf 5: Schválí Parlament ČR smlouvy o radaru? (%)

Z odpovědí respondentů vyplynulo (viz graf 5), že výrazně převažuje mínění, že český parlament dohodu umožňující zřízení americké radarové základny v ČR schválí. Počátkem prosince 2008 tento názor vyjádřilo 69 % dotázaných, z toho 18 % se domnívalo, že parlament příslušné smlouvy „rozhodně“ schválí, 51 % se přiklánělo k opatrnějšímu vyjádření, že je „spíše“ schválí. Naopak mínění, že smlouvy o radaru českým parlamentem neprojdou, dalo najevo 13 % oslovených občanů, přičemž 3 % uváděla variantu „rozhodně“ a 10 % pak možnost „spíše“. Téměř pětina (18 %) dotázaných na otázku odpověděla, že neví.

Podrobnější analýza ukázala, že poněkud jistějšími příjetím dohod o radaru ze strany českých zákonodárců si jsou zastánci radaru (81 % „schválí“, 7 % „neschválí“) v porovnání s jeho odpůrci (66 % „schválí“, 16 % „neschválí“), ačkoli v obou táborech první názor jednoznačně převažoval. Statisticky významných sociodemografických rozdílů v této otázce nebylo mnoho a nebyly příliš výrazné. K mínění, že dohoda bude parlamentem ratifikována, se trochu více přikláněli stoupcí ODS, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, dotázaní s dobrou životní úrovní a lidé ve věku od 30 do 44 let.

Na závěr byla respondentům položena otázka o možném dopadu volebního vítězství Baracka Obamy v amerických prezidentských volbách na realizaci plánu zřídit radarovou základnu v ČR, pokud budou příslušné dohody ratifikovány z české strany.⁴

Tabulka 3: Jak se B. Obama postaví k plánu umístit radar v ČR? (%)

Bude chtít pokračovat v dosavadním plánu	39
Bude plán přezkoumávat a jeho uskutečnění pozastaví	29
Nebude chtít vůbec pokračovat	5
NEVÍ	27

Pozn.: Procenta ve sloupci.

⁴ Otázka: „Jaký dopad podle Vás bude mít nástup Baracka Obamy na místo prezidenta USA na uskutečnění plánu umístit v ČR radarovou stanici? Bude chtít pokračovat v dosavadním plánu, bude plán přezkoumávat a jeho uskutečnění pozastaví, nebude chtít vůbec pokračovat.“

Jak ukazují výsledky zaznamenané v tabulce 3, dvě pětiny (39 %) Čechů se domnívají, že Barack Obama jako nový prezident USA bude chtít v plánu umístit radarovou základnu americké antibalistické obrany na českém území plynule pokračovat, tři lidé z deseti (29 %) se kloní k názoru, že plán bude chtít znovu přezkoumat a že jeho realizaci alespoň dočasně odloží, 5 % pak míní, že Barack Obama nebude mít zájem v projektu vůbec pokračovat. Zbývající o málo více než čtvrtina respondentů na otázku odpověděla, že neví.

To, že Barack Obama bude chtít v projektu umístění radaru v ČR plynule pokračovat, si výrazně častěji myslí stoupenci radaru, ale i lidé nespokojení se zvolením Baracka Obamy do funkce prezidenta Spojených států. Z hlediska sociodemografických charakteristik se tento názor objevoval ve zvýšené míře mezi dotázanými s dobrou životní úrovní, absolventy vysokých škol, vysoce kvalifikovanými odbornými nebo vedoucími pracovníky, těmi, kdo sebe řadí v politickém spektru napravo od středu, a příznivci ODS. Mínění, že dojde s nástupem Baracka Obamy k odkladu realizace projektu, častěji vyjadřovali odpůrci radaru, dotázaní spokojení s vítězstvím B. Obamy ve volbách, lidé hlásící se k levici a voliči ČSSD.